

Передплата

«РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:
на пів рік 20 кор.
на рік 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границю:

пів рік 16 рублів
або 36 франків
на рік 8 рублів
або 18 франків
Подвижок число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Барвист ми очі і душі ми вдоволює; а не козьмеш мдаостя і віри не козьмеш, бо руска ми серце і віра руска.» — З Русланових вольямів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. п. Дамбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманя.

Рукописи звертає садше на попереднє застереження — Редакції неоплачені вільні від порта. — Оголошени звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсуднім» 40 с. від стрічки. Подarki і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Справа конгреси.

(+) Майже пів року, як на основі першого читання в носольській палаті, вийшла відома правительствена пропозиція конгресуальна до бюджетової комісії, де безнастанно то переставляваням дневного порядку, то маскованою обструкцією, то ріжними иншими способами проводили ся справу соціальні демократи, німецькі людовці і всеніміц.*) Бюджетова комісія, побачивши, що правительствена пропозиція зустрічає на поважні труднощі, вибрала субкомітет (до которого з руских послів належить Барвіньський), щоби старав ся довести до можливого порозуміння з противниками пропозиції. В вісьмох довгих засіданях повело ся в субкомітеті довести до певного зближеня з противниками пропозиції і справа вернула знов до повної комісії. Але тут переставлено знов дневний порядок, на котрім яко перша точка находила ся конгресуа, і вставлено на то місце пропозицію про будову триєвненської пристани. Доперва 13. липця станула знов конгресуа в бюджетовій комісії на дневнім порядку, але не було потрібного до ухвал числа членів (з чеського клубу не явив ся ані оден, бо

*) Як раз у всіх тих групах «Руский клуб» числив усе на поміч і до них явртав ся. Се повинно собі добре затамати руске духовенство і руска суспільність. *Ред. Русл.*

були під той час в Празі, з польського кола лише двоє), так що аж 17. липця відбуло ся правильне засіданє комісії в сій справі. Гр. Штіргк, голова субкомітету, поставив внесенє, щоби з огляду на те, що правительствена пропозиція зустрічає великі труднощі, обмежити полішненє конгресу до заспокоєня найпильніших потреб і тим способом уможливити ухваленє закона ще в теперішній сесії державної ради. Предложив отже, щоби сию справу ще раз звернено до субкомітету, котрий має над тим застановити ся і щоби на бажанє висловленє опозицією покликано до субкомітету ще посла Зайца (соц. демократ). Комісія прийняла се внесенє і зараз після того зібрав ся субкомітет на засіданє, на котрім явив ся новий міністер ісповідань і просьвити др. Мархет і зараз забрав слово, щоби висловити свій особистий погляд і становище в сій справі.

При осуді сего питання, говорив міністер, треба обминати всяку односторонність і партійність. Конгресуальна акція є справою чисто адміністраційною, що до которого нема ніяких бочних зглядів ані жадних думок, лише чисто річева потреба може бути міродатною. Задля того міністер отверто признав, що службові побори широких верств клеру є зовсім недостаточні. Коли порівнати побори учителів народних в краях, де тепер переведено підвишенє плат, то се порівнанє виїде в некористь духовенства в

усіх подробицях. Покликуючись на заяви своїх попередників, зазначає міністер, що з майна, яке остає у власній управі церковних органів, не можна покрити видатків на полішненє конгресу. Дятого не хоче вдавати ся в питанє, чи потрібні би були якісь далекосяглі нові адміністраційні або законодавні змаганя в справі заряду церковного майна в звязи полішненя дотації душпастирям. Він думає, що одиноким таким змаганєм, по яким можна би сподівати ся якогось наглядного успіху, було б розважуванє уже в субкомітеті: нове управильненє доплат до релігійного фонду. Але до того часу, поки се буде переведенє, не можна ждати з полішненєм конгресу.

Задля того не бачить він иншої дороги для реформи конгресу, як в правительственній пропозиції, зглядно в постановах ухвалених субкомітетом і тому остає він при тій пропозиції, одначе з певною засторогою, а властиво з певним бажанєм: Акція такої великої досягlosti для одного стану, важка в своїх наслідках для державного скарбу не повинна бути лише звичайною ухвалою більшости; она повинна бути радше вислідом якоїсь *communis opinio*, переконаня по зможі всіх сторонництв палати посольської; що до потреби такого діла міністер вважає отже так само конечним порозумінєм до поглядів, як і саму акцію.

Полішненє конгресу не повинно мати

ОПІР.

Край села на горбочку стоїть хати́на, кругом обведена тином. Нема коло неї знарядів господарских, нема колодязя, видко тільки крізь бурян вузку стежку.

Перед самими вікнами пишаєсь сонічник, що за кождим подувом вітру ударяє об вікно. В хаті стоїть осли́н а на гаку висить коли́ска, уплетена з вербового прутя. На стіні висить образ, так знищений, що годі його лице розпізнати. Під ослоном сидить дівчинка дволітна, забавляючись старою деревляною ложкою. Під вікном стоїть кремезний мужчина та приглядаєсь задумчиво сонічнику, начеб хотів всі його зернята почислити. По довгій задумі приказав жінці злізати з печі, бо сонце заходить, а вечері нема.

Висока, струнка жінчина довгими руками приголубила дівчину так сердечно, начеб пращала ся.

— Не теряй часу, час не стоїть, затопи в печі, я бачу, що тобі все щось не в лад.

— Ой Пилипе, бодай я вже раз перенеслась на другий світ, кільки ти мені прикрих хвиль збільшив. То убийство невинного чоловіка все мені стоїть перед очима. Що він тобі злого зробив, за що ти його убив, чи може за тих марних кілька золотих?

— Мовля, бабо, вже знова отвиралась хавку! — Она замовкла. Перед ним став образ подорожного. Образ сей був страшний. Йому здавало ся, що померший встав з ями, в яку він його закопав. Але нічо його так не страшило, як довгий язик жінки. Нераз она його зрадила перед сусідами, а він мусів за се тяжко покутувати в вязниці.

Ні, до сего вже не допущу, всі мушу змести з землі. Він був рішучий, що постановив, то все довів до кінця. Вже сонце зайшло, але каганця не засьвічувано, начеб бояло ся одно другому в очи глянути..

Нагодуй, бабо, дитину, відтак привяжи до осла, бо вслиб вночі случайно встала, щоб не вийшла на дорогу а се дуже легко, бо засувка від дверей поспута. Ті слова так дивно звучали в ухах жінки, що по ній аж мороз перейшов. По довгій павзі мовчанки він приказав принести з поду верету.

— Деж нині підемо, промовила жінка.

— По команицю а впрочім тебе мало що се обходить. Я приказую, жінка слухає.

— Та слухає, не слухає, але красти їти се вже за богато. Яж волю чесно заробити, як жити коштом других.

— Не говори дурниць.— А тимчасом дитина дивилась на мотузок, котрим була привязана. Она не раз вже в такім ярмі була і се навіть справляло їй втіху.

(Дальше буде).

тої колючки, що через те вкорочено або здержано управильне плат деяких категорій державної служби. Задлятого міністер доходить до того висліду, що міністерство ісповідань уважає відповідним поліпшенням теперішнього конгрюального закона заведенє пятилітних податків до конгрюу. Тим способом загальний видаток сеї акції зменшив би ся майже о половину а іменно на 4,800,000 К (первісна правительствена предлога виходила на 9,300,000 К).

Міністер думає, що тим вказав можливу дорогу, щоби досягнути що найкращіше в сій області. При тим міністер уділив членам субкомітету сформулований начерк, а референт др. Фукс підняв се яко своє внесенє.

Над сим начерком розпочала ся розправа, котру перервано задля засідання посольскої палати, а після засідання палати зібрав ся знов субкомітет в присутності міністра Мархета. На тим засіданню виступив з новими аргументами корреферент др. Штайнвендер, проти сего начерку і соціал-демократ Зайц, котрий заявив ся засадничим противником конгрюу а з виводів обидвох сих бесідників виходило, що їм розходить ся о ударення цілої справи. Мимо того однак субкомітет довершив своєї роботи по основній розправі над начерком міністра і ухвалив его з деякими поправками 5 голосами проти 2. В слідуєчій числі подамо в цілости сей начерк ухвалений субкомітетом, котрий прийде тепер до бюджетової комісії.

(Конець буде).

Вісти з Росії.

В російській думі прийшло вчера знов до явної бурливої задирки межі більшістю палати, а правительством. Помічник міністра внутрішніх справ Макаров відповідав на внесені інтерпеляції. В просторім виводі обмежив ся виключно до представлення фактів. Палата слухала его якийсь час з цілковитим спокоєм. Доперва коли хотів відчитати якесь сконфісковане письмо підчас переведеної ревізії дому, палата не хотіла его слухати. Макаров згодив ся на се, щоби сего листу не відчитувати. В дальшій промові заявив, що маніфест з 30. жовтня 1905. р. вправді оголосив свободу, однак не зніс жадних законів, які дальше існують і мусять шанувати ся. Міністерство внутрішніх справ сповнить свій обовязок і буде удержувати порядок в краю. Тоді на сали зірвала ся нова буря. Відозвали ся голоси: «Досить, подати ся до димісії!» Макаров кликав, що жадає свободи голосу, але ані се, ані дзвонене президента не помогло ему. Помічник міністра закінчив заглушений криками та іронічними увагами послів. По нїм зголосило ся 22 бесідників до голосу. — Дума вибрала делегатами на межипарламентарну конференцію до Лондону кадетів: Ковалевського, Родічева, Васілева, Свечіна і Алядіна з групи праці.

До «Magdeburger Ztg.» доносять з Петербурга, що цар покликав на вчера в полудне до себе 12 членів думи, межі иншими також провідників лівіці задля

утворення нового кабінету. Vossische Ztg. доносить, що цар санкціонував ухвалений згідно думою і державною радою закон, призначаючий для голодуючих губерній, замість жаданих міністром фінансів 50 мільонів, тільки 15 мільонів рублів. Се перший закон думи, санкціонований царем. Сю вістку потверджує також і Köln. Ztg. додаючи від себе, що згідність державної ради з думою звернула ся против правительства Горемикина, якого становишко треба тепер уважати за страчене.

Насупереч тим вістям доносять з Петербурга, що квестія димісії кабінету Горемикина не рішена до сеї пори, а на децизію царя мало вплинути дуже некорисно убійство генерала Козлова в Петергофі, тимбільше що замах був очевидячки замірений на Трепова і то в найближшій окруженю царської резиденції.

Війскові бунти не уступають, а противно прибирають чимраз ширші форми. Царський указ постановлює, що 7. полк кавалерії резервової має стратити свій прапор, яким его наділено в 1902 році. — Зі Смоленська доносять, що там на улицах прийшло до кровавої стрічи межі робітниками, а козаками. Богато козаків убито. Вкінці козаки цофнули ся, бо решта залоги не хотіла дати їм помочи. Відбули ся численні збори вояків, на яких серед гучних оплесків ухвалено підпірати програму революціоністів. Також на Чорнім морю залоза маринарки бунтує ся безнастанно. Покликано адм. Скридлова до Петергофу і там поручено ему поїхати до Севастополя і розслідувати причини сего невдоволення моряків.

З державної ради.

На середовім засіданню палати послів подав президент до відома, що предсідатель економічної комісії доніс ему, що посла Фльондор, Пігуляк, кн. Санига і Вукович не явили ся на трох слідуєчих по черзі засіданнях комісії, не оправдавши своєї неприсутності. В виду того президент поставив вибір нових членів комісії на їх місце на порядок дневний одного із слідуєчих засідань. (Пос. Пігуляка, як звісно, постигло тяжке нещастє: домашній учитель пострілив смертельно его сина, а в тим горю він очевидно й позабув прислати своє оправданє).

Пос. Романчук поставив інтерпеляцію в справі відозви намісника гр. Потцького до сільського населеня в Галичині що до страйків рільних, в справі подій в Нижневі і в Лядскім, в справі неузгляднення інтерпеляції що до руху виборчого в Галичині, в справі гноблення Русинів в Сколю. Пос. Яворський інтерпелював в справі поступованя староства в Бережанах супротив руского населеня.

Палата по короткій дискусії залагодила угоду торговельну зі Швайцарією а відтак приступила до дальшої дискусії над удержавленем північної залізничі. Пос. Елленбоген критикував білянс північної залізничі, котрий штучно уложено, а іменно підвисшено дохід через всілякі ошадности, щоби узискати висшу ціну

купна. Держава буде мусяла поробити всілякі інвестиції. Що така маніпуляція була можлива, то вина надзираючих органів, головно же генеральної інспекції залізничої, котра показала ся нездібною. Наконець висловив надію, що правительство предложить инший поправлений проєкт.

Міністер залізниць др. Дершата дав основні поясненя в справі удержавлення північної залізничі. На початку заявив, що як і попередне правительство стоить на становишку потреби акції удержавлення залізниць, в якій від якогось часу наступив застій. Сей застій не виходить на користь державі. Також удержавленє північної залізничі є фактичною потребою.

З огляду на залізничо-тарифову політику, особливо супротив Угорщини, повинні би передовсім стати удержавлені шляхи товариства державних залізниць і кошицко-богуминської залізничі, однак належить признати, що і північна залізниця з огляду на відношеня до Угорщини має велике значінє. Она обнимає цілу сіть, положену на північ від Дунаю, з пограничними стациями межі Австрією а Угорщиною. Крім сего належить до північної залізничі границя держави і Богумин, найважнійша погранична стация до Німеччини. Удержавленє північної залізничі є не лише поважною, але і пильною квестією.

Відтак обговорював міністер справу реорганізації державної залізничі, якій замість дотеперішного бюрократичного, треба надати більше торговельний напрямок. Тому і не хоче міністер цілковито влучити сіти північної залізничі до адміністраційного організму инших державних залізниць, хотяй они будуть під управою дирекції державних залізниць. Якраз в сей спосіб дирекція може познакомити ся основно з богато ліпшими уладженнями північної залізничі і примінити їх до державних. Заразом мусять бути задержаний при тим національний стан посідання і правительством не допустити до сего, щоби до сеї чисто економічної квестії втягнуто національні спори.

Відтак обговорював міністер законодавство що до концессионованя залізниць, яке не відповідає теперішнім відношенням і вимагає цілковитого перетвореня.

Дальше широко обговорював міністер квестією інвестицій і удержавлення копалень угля, яка доспіла вже до того степеня, що вислід переговорів що до закупна копалень предложить ся комісії. Окрім предложеня, над якими веде ся дискусія, чекає комісією полагожденє також цілого ряду предложень про локальні залізничі; між иншими згадав також міністер про проєкти локальних залізниць Львів-Стояннів і Ясло-Конечна.

Вкінці заявив міністер, що его бажанем є, щоби урядники північної залізничі задержали свої дотеперішні платні в разі удержавлення залізничі і прирік, що предложить комісії цілий готовий вже материял до розсліду.

Пос. Штайнвендер заявив ся за удержавленем північної залізничі, бо годі, щоби мільони людей платили контрибуцію в користь кількох фабрикантів, властителів копалень і спедиторів. Бесі-

